

ด่วนที่สุด
ที่ ทส ๑๐๐๒.๓/ ๓๕๒๕

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๒๐๖๗๑
ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘
๓. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗
๔. รายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๑-๒/๒๕๕๗
และครั้งที่ ๑-๓/๒๕๕๘ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง
๕. กระบวนการการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ดำเนินการ

ระยะที่ ๑

๖. กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในพื้นที่ ส.ป.ก. สำหรับพื้นที่ดำเนินการระยะที่ ๒

ด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล มาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) รวมทั้งเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘ (๑) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ เห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. และอนุมัติให้ยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๕ (เรื่อง นโยบายการใช้และกรรมสิทธิ์ที่ดิน) เฉพาะในส่วนข้อ ๓ ที่กำหนดให้การจัดที่ดินซึ่งหน่วยงานต่างๆ ที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ให้ดำเนินการต่อไป แต่ไม่ให้ขยายพื้นที่ดำเนินการ

๑.๒ ในการ...

๑.๒ ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ได้มอบนโยบายการจัดที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ดินทำกินตามนโยบายของรัฐบาล คือ การจัดที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชน ตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนดในรูปแบบสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม เพื่อร่วมกันบริหารจัดการที่ดิน รวมทั้งการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามศักยภาพของพื้นที่ โดยใช้ชื่อว่า “การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน”

๑.๓ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๐๐๒.๓/๑๔๑๕ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เรื่อง การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลเสนอเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการ การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลและรับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

๑.๔ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๒๐๖๗๑ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ เรื่อง การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล แจ้งว่า รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) เป็นหน่วยงานหลักหารือร่วมกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาหาข้อยุติในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้แก่ผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกินให้เกิดความเป็นเอกภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลได้โดยเร็ว ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๑.๕ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ คทช. ได้รวบรวมกฎหมาย ระเบียบมติคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดที่ดิน และจัดประชุมหารือเพื่อพิจารณาหาข้อยุติในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้แก่ผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกินให้เกิดความเป็นเอกภาพ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุม ๔๐๑ อาคารสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานการประชุม ที่ประชุมเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการกฎหมายการบริหารจัดการที่ดิน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ เพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงาน องค์กร เพื่อให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ซึ่ง คทช. ได้มีคำสั่งที่ ๓/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการกฎหมายการบริหารจัดการที่ดิน ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

๑.๖ ในการประชุม คทช. ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมมีมติให้ฝ่ายเลขานุการฯ รวบรวมข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการจัดที่ดินชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) และนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๑.๗ การประชุม คทช. ครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบหลักการสำคัญ ๒ ข้อ

(๑) เห็นชอบกระบวนการการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ดำเนินการ ระยะที่ ๑ และให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

(๒) เห็นชอบ...

(๒) เห็นชอบกระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในพื้นที่ ส.ป.ก. สำหรับพื้นที่ดำเนินการระยะที่ ๒ และให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ร่วมกับ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดอุทัยธานีดำเนินการ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘ (๑) กำหนดให้การจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อให้การดำเนินงานจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล เป็นไปด้วยความต่อเนื่องสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาจัดได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนต่อไป

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ ได้มีการประชุม คทช. จำนวน ๕ ครั้ง ประกอบด้วย การประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๘ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๘ ดังมีรายละเอียดรายงานการประชุมปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๔.๒ ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ได้มอบนโยบายการจัดที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ดินทำกินตามนโยบายของรัฐบาล คือ การจัดที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชน ตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนดในรูปแบบสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม เพื่อร่วมกันบริหารจัดการที่ดิน รวมทั้งการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามศักยภาพของพื้นที่ โดยใช้ชื่อว่า “การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน”

๔.๓ ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้เห็นชอบ

๔.๓.๑ กระบวนการการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔ และให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(๑) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินได้ส่งมอบพื้นที่ดำเนินการระยะที่ ๑ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ รวม ๖ พื้นที่ ๔ จังหวัด เนื้อที่ประมาณ ๕๗,๑๓๑ ไร่ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ (๑๗,๕๑๖ ไร่) นครพนม (๒๘,๘๘๗ ไร่) Mukdahan (๙,๐๗๖ ไร่) และชุมพร (๑,๖๕๒ ไร่)

(๒) กระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) พื้นที่ดำเนินการ ระยะที่ ๑ เป็นที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ประกอบด้วย

(๒.๑) หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ เป็นการนำที่ดินของรัฐที่มีผู้ใช้ประโยชน์มาจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ ดังนี้

๑) จัดที่ดิน...

๑) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในรูปแบบแปลงรวม ตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง

๒) การใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้เป็นไปตามข้อกำหนด และเงื่อนไขของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

๓) จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่ตามที่ครอบครองอยู่จริงแต่ไม่เกิน ๒๐ ไร่ หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์จึงจะจัดให้ผู้ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า และผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ ตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่ คทช. เห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมและร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่ป่าไม้

๔) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินนำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล โดยร่วมกับ คทช.จังหวัด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรที่มีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ

(๒.๒) ประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

๑) ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้ว เป็นไปตามผลการตรวจสอบข้อมูลรูปแปลงที่ดิน และข้อมูลของรายชื่อราษฎรผู้ครอบครอง โดย คทช.จังหวัด

๒) ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า

๓) ผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ

(๒.๓) คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน อาทิเช่น สัญชาติไทย เป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกิน และ/หรือที่อยู่อาศัย หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท/คน มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง เป็นต้น

(๒.๔) แนวทางการดำเนินการ โดยสรุป ดังนี้

๑) คณะอนุกรรมการจัดที่ดินส่งมอบข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองให้แก่ คทช. จังหวัด ดำเนินการ

๒) คทช. จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ (ระดับจังหวัด) สํารวจ/ตรวจสอบ/ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อมูลรูปแปลงที่ดินและข้อมูลของราษฎรผู้ครอบครองภายในขอบเขตพื้นที่ที่จะดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และจำแนกประเภทตามลักษณะการครอบครอง และรวบรวมข้อมูลรายงานคณะอนุกรรมการจัดที่ดินทราบ เพื่อรายงานให้ คทช. ทราบ

๓) จังหวัดหรือหน่วยงานที่ได้รับหมายจาก คทช. จังหวัด ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

๔) เมื่อได้รับอนุญาตจากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ คทช. จังหวัด ตั้งคณะทำงานจัดที่ดินดำเนินการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ เพื่อประชุมชี้แจงราษฎรแจ้งให้ทราบถึงแนวทาง/แผนการดำเนินงาน รวมทั้งคัดเลือกบุคคลตามคุณสมบัติ ประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินและเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนที่กำหนด รวมทั้งจัดทำผังแปลงที่ดินและรายชื่อราษฎรที่จะได้รับการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

๕) คทช. จังหวัด...

๕) คทช. จังหวัด อนุมัติให้ดำเนินการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ตามผังแปลงและรายชื่อที่ดินที่คณะทำงานฯ เสนอ และรายงานผลให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินเพื่อรายงาน คทช. ทราบ จากนั้นรวบรวมข้อมูลส่งเรื่องให้ผู้ได้รับอนุญาตและหน่วยงานเจ้าของพื้นที่กำกับดูแลให้เป็นไปตามการอนุญาตและข้อกำหนด ภายใต้การบริหารจัดการของ คทช.จังหวัด

(๒.๕) ข้อกำหนดการใช้ที่ดินของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน อาทิเช่น ต้องทำประโยชน์และ/หรืออยู่อาศัย ด้วยตนเองหรือให้บุคคลในครอบครัวภายในขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินเท่านั้น ห้ามขยายพื้นที่ ห้ามซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ยืม โอนสิทธิการเช่า หรือ โอนสิทธิการครอบครอง ให้บุคคลอื่น เว้นแต่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน เป็นต้น

๔.๓.๒ กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในพื้นที่ ส.ป.ก. พื้นที่ดำเนินการระยะที่ ๒ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๖ และให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบโดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

(๑) คณะอนุกรรมการจัดที่ดินทำกินได้ส่งมอบพื้นที่ดำเนินการระยะที่ ๒ ในพื้นที่ ส.ป.ก. รวม ๔ พื้นที่ ๔ จังหวัด เนื้อที่ประมาณ ๕,๕๘๓ ไร่ ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร (๑,๐๓๙ ไร่) อุทัยธานี (๓,๒๓๙ ไร่) กาฬสินธุ์ (๗๗๖ ไร่) และนครราชสีมา (๕๒๙ ไร่)

(๒) กระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) สำหรับพื้นที่ดำเนินการระยะที่ ๒ ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ประกอบด้วย

(๒.๑) หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน การจัดระบบการใช้ประโยชน์ นำที่ดินของรัฐที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ (ที่ว่าง) มาบริหารจัดการ

๑) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือกลุ่มบุคคลหรือสถาบันเกษตรกรในรูปแบบให้ใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยไม่ให้เป็นกรรมสิทธิ์เฉพาะราย ตามสภาพพื้นที่ และตามเขตการปกครอง

๒) จัดทำแผนผังแปลงที่ดินตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับสภาพการทำประโยชน์ (Zoning) และความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

๓) กำหนดจัดทำสาธารณูปโภคอย่างเหมาะสมกับพื้นที่และความสะดวกในการใช้ประโยชน์และความเป็นอยู่

๔) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดที่ดินและการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

๕) จัดที่ดินให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่สงวนหวงห้ามของรัฐและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกินเป็นลำดับแรก และผู้ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินโดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป ทั้งนี้ กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย สามารถกำหนดการคัดกรองและจัดลำดับที่เหมาะสมของชุมชนท้องถิ่นตามที่เห็นควรได้

๖) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาต (หน่วยงาน หรือชุมชน หรือสถาบันเกษตรกร หรืออื่นๆ ที่กฎหมายของหน่วยงานกำหนด) ให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินนำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการ

จัดที่ดิน...

จัดที่ดินทำกินให้สมาชิกในชุมชนตามนโยบายรัฐบาล โดยร่วมกับ คทช.จังหวัด หน่วยงานเจ้าของพื้นที่และองค์กรหรือคณะกรรมการตามที่กฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ผู้ที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนด และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ

(๒.๒) ประเภทของผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดิน

๑) ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพโยกย้ายออกจากพื้นที่สงวน
หวงห้ามของรัฐ

๒) ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากดำเนินการตามโครงการของ
ทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกิน

๓) เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ขอรับการจัดที่ดินที่มีถิ่นที่อยู่
ในท้องที่ที่จะจัดที่ดิน และได้ขึ้นทะเบียนกับ ส.ป.ก. หรือหน่วยงานอื่นๆ ด้วย

(๒.๓) คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน อาทิเช่น สัญชาติไทย
เป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกิน และ/หรือที่อยู่อาศัย เป็นต้น

(๒.๔) แนวทางการดำเนินการ โดยสรุปดังนี้

๑) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินส่งมอบพื้นที่ (เนื้อที่ และ
รูปแปลงที่ดิน) ให้แก่ คทช. จังหวัด ดำเนินการ

๒) คทช. จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่และ
หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในระดับจังหวัด กำหนดวางแผนแปลงที่ดิน ให้มีขนาดที่เหมาะสมกับสภาพการทำ
ประโยชน์ (Zoning) และพื้นที่สาธารณประโยชน์ในด้านต่างๆ ที่ใช้ร่วมกัน จากนั้นประกาศรับผู้มีความจำเป็น
ที่เดือดร้อนคัดกรองจัดลำดับ และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่สมควรจะได้รับการจัดที่ดิน และพิจารณาคัดเลือก
ผู้ที่สมควรจะได้รับการจัดที่ดินตามการคัดกรองจัดลำดับ

๓) ให้ผู้ที่ผ่านการพิจารณา ตามข้อ ๒) จัดตั้งสถาบัน
เกษตรกรในรูปสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร โดยต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อนำที่ดินที่ได้มาไปบริหารจัดการ
ให้สมาชิกใช้ประโยชน์ตามกฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนดด้วย

๔) ให้องค์กรหรือคณะกรรมการตามที่กฎหมายของหน่วยงานนั้น
กำหนด พิจารณาอนุญาตให้สถาบันเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

๕) คทช. จังหวัด บูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในการพัฒนาพื้นที่และอาชีพของสมาชิกสถาบันเกษตรกรหรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน สำหรับการพัฒนา
พื้นที่ด้านโครงสร้างพื้นฐานและกิจการสาธารณประโยชน์ ให้หน่วยงานขอใช้ที่ดินเพื่อดำเนินงานได้จาก
หน่วยงานเจ้าของพื้นที่

(๒.๕) การอนุญาตให้สถาบันเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
มีสาระสำคัญประกอบด้วย ๑) ระเบียบ/กฎหมายที่ใช้ ๒) ขั้นตอนการอนุญาต ๓) เงื่อนไขการ
อนุญาตและสถาบันเกษตรกรต้องให้สมาชิกถือปฏิบัติ และ ๔) ค่าตอบแทน/ค่าธรรมเนียม/ค่าเช่า

(๒.๖) ข้อกำหนด อาทิเช่น สมาชิกสถาบันเกษตรกรต้องทำ
ประโยชน์และ/หรืออยู่อาศัย ด้วยตนเองหรือให้บุคคลในครอบครัว ภายในขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดิน
เท่านั้นห้ามขยายพื้นที่ ห้ามซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ยืม โอนสิทธิการเช่า หรือโอนสิทธิ
การครอบครอง ให้บุคคลอื่น เว้นแต่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน เป็นต้น

๕. ข้อเสนอ...

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบให้นำเรื่อง การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล เสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๕.๑ อนุมัติหลักการ การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในลักษณะแปลงรวม โดยมีให้กรรมสิทธิ์ แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ เป็นกลุ่มหรือชุมชน ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด ในรูปแบบสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม โดยการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของประเภทที่ดิน กำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

๕.๒ เห็นชอบกระบวนการการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ดำเนินการ ระยะที่ ๑

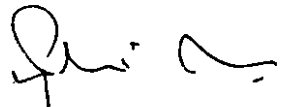
๕.๓ รับทราบกระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในพื้นที่ ส.ป.ก. สำหรับพื้นที่ดำเนินการระยะที่ ๒

๕.๔ รับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กองบริหารจัดการที่ดิน

โทร. ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๕๐

โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๕๔